

Stichting Museum Het Rembrandthuis
Jaarverslag
2022

Inhoud

	<u>pagina</u>
BESTUURSVERSLAG	1 - 20
JAARREKENING	
Begroting 2023	21
Balans per 31 december 2022	22
Staat van baten en lasten over 2022	23
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	24
Toelichting op de balans per 31 december 2022	29
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2022	37
Raad van Toezicht samenstelling	40
OVERIGE GEGEVENS	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	41

BESTUURSVERSLAG 2022 Stichting Museum Rembrandthuis

I. ALGEMEEN

Het jaar startte met veel onzekerheid wegens de lockdown en overige coronamaatregelen: waren de bezuinigingsmaatregelen afdoende en zouden de steunmaatregelen het inkomstenverlies voldoende compenseren? Gelukkig konden we vanaf 26 januari de deuren voor het publiek weer openen en vervielen per 25 februari verschillende maatregelen zoals de anderhalve-meter-maatregel en het corona-toegangsbewijs.

We merkten dat het publiek de eerste maanden van het jaar nog terughoudend was in museumbezoek, maar dat vanaf de zomer de bezoekers weer aantrokken en we uiteindelijk zelfs op 144% van het geprognoseerde bezoekersaantal zijn uitgekomen met **153.614** bezoekers.

Met enige pijn in het hart moesten we vanaf 30 oktober de deuren weer sluiten, maar nu voor een eigen gepland doel, namelijk de verbouwing van Meesterplan Fase I. In deze verbouwing krijgt Museum Rembrandthuis 30% meer museumoppervlak, worden enkele verduurzamingsmaatregelen genomen en wordt er meerstemmigheid en meer gelaagdheid aan het museumverhaal toegevoegd. Op 18 maart 2023 heropent het museum gelukkig weer voor het publiek.

2022 was ook het jaar van een wisseling van directie. Lidewij de Koekkoek verliet het museum om directeur te worden van het Frans Hals Museum in Haarlem. Ter overbrugging van de periode tussen haar vertrek en het aantreden van een nieuwe directeur was het van belang een interim-directeur te vinden die op korte termijn beschikbaar was en voldoende kennis had van het museum om daar gedurende een beperkte periode op verantwoorde wijze leiding aan te kunnen geven. In Raad van Toezicht-lid Karin van Gilst werd die kandidaat gevonden. Zij trad uit de RvT en nam van 15 februari t/m 31 mei 2022 als interim-directeur de honneurs waar. De Raad van Toezicht hechtte eraan dat Karin nadien haar plaats in de RvT weer in zou nemen en achtte dat ook verantwoord gezien de aard ("op de winkel passen") en korte duur van het interim directeurschap. Karin van Gilst maakt per 1 juni 2022 weer deel uit van de Raad van Toezicht. Per 1 juni 2022 is Milou Halbesma aangetreden als de nieuwe directeur-bestuurder.

Hoewel we het jaar begonnen met een begrotingstekort van circa - € 1,5 miljoen, onduidelijkheid over een heropeningsdatum en of er compensatiemaatregelen zouden worden uitgekeerd, konden wij het jaar afronden met een resultaat van € 82.039. Terwijl de kosten in lijn met de begroting zijn gerealiseerd, komen de baten hoger uit dan vooraf en halverwege het jaar verwacht had kunnen worden. Zo is er voor Q1 vanuit NOW en TVL en het Mondriaanfonds met € 308.000 gecompenseerd voor het inkomstenverlies en zijn de publieksinkomsten dubbel zo hoog als begroot door de hogere bezoekersopkomst. Voor het vermogen geeft dit het navolgende beeld:

Ontwikkeling vermogen

Stichtingsvermogen	2018	2019	2020	2021	2022
Stichtingskapitaal	454	454	454	454	454
Bestemmingsreserves	183500	496404	775762	1137872	1704621
Bestemmingsfondsen	0	0	25000	25000	25000
Vrij besteedbaar vermogen	1230409	1230409	136207	733544	248834
totaal	1414363	1727267	937423	1896870	1978909

In de bestemmingsreserves zit een bedrag van circa € 587.000 dat bestemd is voor de verbouwing Meesterplan Fase 1 die in maart 2023 wordt afgerond en € 977.000 die vrijvalt wanneer het museum de schenkingen in natura volledig in eigendom heeft en overdraagt aan Stichting Collectie Het Rembrandthuis (in 2024).

II. VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht heeft in 2022 zeven maal met de Directeur-Bestuurder (veelal in aanwezigheid van het Hoofd Financiën en Organisatie – per 1 november 2022 gepromoveerd tot Zakelijk Leider) vergaderd. Onderwerpen die aan bod kwamen, waren onder andere de verbouwing, de werving van de nieuwe directeur, de jaarrekening 2021, de halfjaarcijfers 2022, het nieuwe MJOP (per 2023), het collectiebeleid, de begroting en het jaarplan (OGSM) 2023. OGSM staat voor Objectives, Goals, Strategies en Measures, een methode die beleidsvoornemens concreetiseert en meetbaar maakt.

Met de (eind november 2021) aangekondigde overstap van de Directeur-Bestuurder Lidewij de Koekoek naar het Frans Hals Museum (per 1 maart 2022) is de Raad van Toezicht eind 2021 begonnen met de werving van een interim-directeur en het opstarten van de wervingsprocedure voor een nieuwe Directeur-Bestuurder. En met succes, per 1 juni 2022 is Milou Halbesma aangetreden als de nieuwe Directeur-Bestuurder.

Tijdens elke RvT-vergadering kwamen de financiële situatie en de stand van zaken op het gebied van steunmaatregelen aan bod. Ook is tijdens bijna elke vergadering de voortgang van de ontwikkeling van de eerste fase van het Meesterplan besproken. In de laatste vergadering van het jaar, in december 2022, stond het Collectieplan uitgebreid op de agenda en nam Jan van Adrichem afscheid. Middels een openbare werving wordt ten tijde van dit schrijven een opvolger gezocht.

In september 2022 vond de jaarlijkse strategische heisessie plaats met de Raad van Toezicht, de Directeur-Bestuurder en de leden van het Management Team. Deze sessie stond geheel in het teken van de herpositionering van het merk Rembrandthuis en de nieuwe huisstijl, onder leiding van het nieuwe Hoofd Marketing. Het uitgebreid uitdiepen van één strategisch thema werd als effectief ervaren door alle aanwezigen. De nieuwe huisstijl is in 2022 op vervangingsbasis met succes ingevoerd.

Naast de reguliere RvT-vergaderingen vonden er 2 vergaderingen met de Audit Commissie plaats, één ter tussentijdse controle en één ter goedkeuring van de Jaarrekening en ter voorbespreking van de Begroting 2023. Jaarrekening en Begroting zijn met positieve adviezen van de Audit Commissie in de vergadering goedgekeurd. In de Audit Commissie hebben de RvT-leden Marcia Sookha en Udo Kock zitting. De vergaderingen vonden plaats in aanwezigheid van de Zakelijk Leider en de Directeur-Bestuurder.

Tevens vonden er 4 vergaderingen van de Bouwcommissie plaats, waar de voortgang van de verbouwing werd besproken evenals de meer-/en minderkosten inzake de verbouwing. In de Bouwcommissie hadden de Voorzitter van de RvT Maarten Feilzer en RvT-lid Marcia Sookha namens de RvT zitting, namens Museum Rembrandthuis de Directeur-Bestuurder, Zakelijk Leider en de ingehuurd Bouwmanager Bas Dobbelaer.

Overzicht, nevenfuncties en bezoldiging Raad van Toezicht

Maarten Feilzer (voorzitter)

Algemeen directeur Zadelhoff B.V.

Nevenfuncties: bestuurslid Foundation Continuity proQR Therapeutics.

Jan van Adrichem (tot 13 december 2022 in functie)

Kunsthistoricus.

Nevenfuncties: lid beoordelingscommissie onderzoekbeurzen van de Vereniging Rembrandt.

Karin van Gilst

Consultant, bestuurder en interim-manager in media en cultuur.

Nevenfuncties: lid Raad van Toezicht Boekmanstichting, voorzitter Raad van Toezicht Rialto Film, bestuurslid Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland regio Amsterdam, bestuurslid Foam Friends, adviseur Northern Light, IMC Weekendschool.

Jan van der Grinten

Advocaat/adviseur bestuursrecht bij Van Doorne.

Nevenfuncties: voorzitter Sybren Polet Stichting; lid RvT Stichting Klaterklanken; lid adviescommissie Rechtsstatelijkheid van de Nederlandse Orde van Advocaten; gastdocent overheidsaansprakelijkheidsrecht aan de Universiteit Leiden; docent Studiecentrum Rechtspleging (SSR).

Udo Kock

Adviseur en toezichthouder.

Nevenfuncties: voorzitter Raad van Commissarissen NV Haagse Milieu Services, lid Raad van Commissarissen ParkBee, lid Raad van Commissarissen Rabobank Amsterdam, lid Raad van Advies Vrije Universiteit Amsterdam, lid Raad van Advies ARCNL.

Michaela van Wassenaer

Bestuurder en consultant filantropie en social impact investments.

Nevenfuncties: Secretaris Bestuur Stichting UNESCO Centrum NL, Penningmeester Bestuur Stichting Cees Goekoop Fonds, Lid Raad van Toezicht Stichting Educatie en Cultuur (SEC), Bestuurslid Stichting Jan Pietersz. Huis, Lid Raad van Toezicht Museum Van Loon, Bestuurslid Jacoba van Wassenaer Fonds, Penningmeester Bestuur Stichting Internationaal van Wassenaer Concours, Bestuurslid Stichting Fonds Nederlandse Adel, Lid Raad van Toezicht De Vlinderstichting, Bestuurslid van de Nederlandse Adelsvereniging.

Marcia Sookha

Stadsontwikkelaar.

Nevenfuncties: voorzitter bestuur Stichting NDSM.

De voorzitter en leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging.

III. EERSTE FASE MEESTERPLAN Vernieuwing en uitbreiding Museum Rembrandthuis

In maart 2022 is op basis van de bijgestelde begroting en dekkingsplan een definitief akkoord van de Raad van Toezicht gegeven voor de realisatie van Meesterplan Fase 1. De aanbesteding werd uitgezet en met akkoord van de bouwcommissie is de verbouwing aan aannemersbedrijf Jurriëns gegund. Vanaf maart stond alles in het teken van werkvoorbereiding voor de verbouwing en de ontwikkeling van een vernieuwde en meerstemmige multimediatour, waar een focusgroep van kritische experts bij betrokken is. Per 1 november 2022 was het museum gesloten en na twee weken leegruimen is de aannemer 15 november gestart met de verbouwwerkzaamheden. De verbouwing wordt mede begeleid door architectenbureau Bierman Henket en het interieur door Lies Willers. Het museum zal op 16 maart feestelijk openen en is vanaf 18 maart 2023 weer open voor het publiek.

De belangrijkste verbouwoelen op een rij:

- Meer en vernieuwde museale ruimtes. Het museum vergroot het bezoekersoppervlak met 30%, waarbij voormalige personeelsruimtes (meldkamer van de beveiliging en kantoren) op de vierde verdieping, toegankelijk gemaakt worden voor bezoekers. Voor deze uitbreiding is een nieuwe routing ontworpen en is het historische trappenhuis aangepast. Tevens is een passende nieuwe trap naar de zolderverdieping toegevoegd in de stijl van de oude trap. Hier wordt bijvoorbeeld op de zolder op de vierde verdieping het verhaal van Rembrandt en het huis na het vertrek van de kunstenaar verteld. Ook wordt er een derde tentoonstellingszaal toegevoegd aan de moderne museumvleugel;
- Meer duurzaamheid en toekomstbestendigheid; om het monumentale huis van Rembrandt op integere wijze te kunnen vernieuwen voor toekomstige generaties, wordt de zolderverdieping grondig geïsoleerd, wordt warmte teruggewonnen uit ventilatielucht en wordt er tijdens de verbouwing duurzame verf en hergebruikt vloerhout ingezet. Tevens is aan de ramen van het monumentale huis geïsoleerde beglazing toegevoegd op verschillende manieren, dit om het behoud van de details te waarborgen.
- Inhoudelijk komt er meer focus op verhalen over Rembrandt, Het Rembrandthuis en de buurt, waarbij het leven en werk van Rembrandt centraal staat. Met behulp van een interactieve, gratis multimediatour volgt de bezoeker het levensverhaal van Rembrandt;
- Meer permanente demonstraties etsen en verfbereiding, waarbij bezoekers dagelijks Rembrandts etstechnieken en verfbereiding zelf kunnen ervaren. Door de coronacrisis moesten de demonstraties worden opgeschort. Het museum brengt deze niet alleen terug, maar creëert ook een nieuwe zolderruimte voor extra en continue etsdemonstraties;

De verbouwing kost ca € 1,8 miljoen en wordt grotendeels door externe giften en donaties gedekt. Naast de giften die direct voor de verbouwing zijn ontvangen, heeft Het Rembrandthuis in 2019 een bestemmingsreserve kunnen opbouwen door de succesvolle verkoop van merchandise die met behulp van de Vriendenloterij ontwikkeld kon worden. Het museum draagt aan de investeringskosten € 235.000 bij uit eigen middelen en dekt de inkomstenderving vanwege de sluiting uit eigen middelen.

IV. PUBLIEKSBEREIK EN CAMPAGNES

Museum Rembrandthuis wist in 2022 weer gestaag te groeien met de bezoekerscijfers. Gepronosticeerd waren 86.000 bezoekers, het museum sloot succesvol af met in totaal 153.614 bezoekers, 44% boven begroting.

Pre-corona fluctueerde het aandeel Nederlandse bezoekers tussen de 12% en 21%. In 2020 en 2021 ontvingen we minder internationale bezoekers dan gebruikelijk. In 2022 bedroeg het percentage Nederlanders 20.56%. Vanaf april 2022 namen de covid-maatregelen geleidelijk ook wereldwijd af. De Aziatische markt was nog steeds niet actief, wel zag het museum de Amerikanen weer terugkomen, zij waren de grootste internationale bezoekersgroep met gemiddeld 15.74 %, gevolgd door Frankrijk met gemiddeld 9,28 % en Duitsland met 8,02%.

Het aantal bezoekers met Museumkaart bedroeg 14,7 %. Opvallend was dat er 42,30% een kaartje kocht aan de kassa (volwassenen + Kinderen 6-17 jaar) tegenover 11,5 % via internet (volwassenen + Kinderen 6-17 jaar). Rondgang in de sector leerde ons dat met name de nationale 65+ Museumkaarthouder nog wegblijft uit musea waarvoor ze moeten reizen.

Succesvol en geliefd waren de 432 etsworkshops die tijdens vakantieperiodes gegeven werden, waarvoor onder andere 136 bezoekers met een Stadspas kwamen.

Op 30 oktober sloot Museum Rembrandthuis zijn deuren voor de verbouwing. Op deze laatste zondag vestigden we een bezoekersrecord van bijna 1.500 bezoekers. In totaal was het museum 9 maanden geopend voor publiek. Vanwege de sluiting participeerde Museum Rembrandthuis niet in de jaarlijkse Museumnacht.

De 153.614 bezoekers in 2022 stemmen hoopvol voor de toekomst, in 2021 ontving het museum 54.319 en in 2020 66.954 bezoekers; in 2019, pre-pandemie, ontvingen we circa 280.000 bezoekers. Het streven is om na de heropening op termijn te groeien naar 300.000 bezoekers per jaar. Naast de bezoekers aan het museum, heeft de organisatie met 11 outreach activiteiten in verzorgingstehuizen en buurthuizen in alle stadsdelen van Amsterdam nog totaal 143 personen bereikt.

Na heropening, post-corona, in maart 2023 richten we ons eerst op een bezoekerssamenstelling van 15% nationaal en 85% internationaal bezoek, waarbij we willen doorgroeien naar een verhouding van minimaal 25% nationaal en 75% internationaal in 2028. De komende jaren zal fors worden ingezet op het vergroten van het aandeel Nederlanders en specifiek Amsterdammers.

Naast de wisseling in Directeur-Bestuurder, is er ook een wisseling geweest bij het Hoofd Marketing waardoor de werkzaamheden tijdelijk op interim en zzp-basis zijn vervuld alvorens de zzp-er per 1 september 2022 in loondienst is gekomen en toegevoegd is aan het MT. Door de nieuwe Directeur is gekozen om in 2022 en 2023 te investeren in marketing. De eerste forse inspanningen op marketing hadden een direct positieve invloed op de bezoekersaantallen. Er is geïnvesteerd in de zichtbaarheid voor de internationale toerist, tentoonstellingen en familie-kindprogrammering en er zijn nieuwe online resellers aangesloten. Ook het aanbieden van familiekortingen en promotie van de gratis workshops bij stadspashouders sorteerden effect. In het hoogseizoen, in de maanden juli en augustus is het museum ook opnieuw op de maandagen open geweest. Alle extra inspanningen zijn nauwlettend gemonitord om zo de marketing investeringen na heropening zo effectief mogelijk te kunnen inzetten.

Het nieuwe Hoofd Marketing heeft samen met het MT en de organisatie een nieuwe herpositionering en onderscheidende huisstijl ontwikkeld, evenals een nieuw logo. De huisstijl wordt op vervangingsbasis ingevoerd, om zo volledig gereed te zijn voor de heropening in 2023.

V. PERSAANDACHT EN ONLINE BEREIK

Het museum is in 2022 regelmatig in het nieuws geweest. Museum Rembrandthuis is in 2022 genoemd in 454 artikelen in de Nederlandse pers. Deze artikelen zijn in totaal 296 miljoen keer gelezen.

We kunnen een aantal piekmomenten in het jaar onderscheiden: de hedendaagse kunsttentoonstelling 'RAUW', de etsententoonstelling 'Rembrandt Revival' alsmede de schenking van Neeke Fraenkel Schoorl, de workshops in de zomervakantie en herfstvakantie en de sluiting van het Rembrandthuis voor een verbouwing. Andere berichten die noemenswaardige aandacht in de pers hebben gekregen zijn het vertrek van oud-directeur Lidewij de Koekkoek, de benoeming van de nieuwe directeur Milou Halbesma en de collectie-aankoop van de Japanse helm.

Website en sociale media

	Paginaweergave	Unieke bezoekers
2022	772.961	266.443
2021	522.115	181.138

In 2022 werden 772.961 pagina's bekeken op onze website, met 266.443 unieke bezoekers in totaal. Een aanzienlijke stijging ten opzichte van 2021, toen werden onze pagina's 522.115 keer bekeken, door 181.138 unieke bezoekers. Op onze sociale media lag de focus op het delen van inspirerende (deels user generated) en kunsthistorische content, waarbij we tijdens de looptijd van tijdelijke tentoonstellingen minimaal eens per week promotie maken voor de betreffende tentoonstelling door middel van inhoudelijke content.

We zijn actief op de volgende sociale mediakanalen:

» Instagram: 2022: 34.500 volgers	(2021: 31.900 volgers)
» Facebook: 2022: 18.000 volgers	(2021: 17.940 volgers)
» Twitter: bijna 6.500 volgers	(2021: 6274 volgers)
» Tiktok: 5.000 volgers met meer dan 765.000 views	(2021: 3.029 volgers met 993.159 views)
» LinkedIn: 3.186 volgers	(2021: 2530 volgers)

VI. TENTOONSTELLINGEN EN EVENEMENTEN

RAUW

De expositie *RAUW* was van 22 januari t/m 22 mei 2022 te zien in Museum Rembrandthuis, met werk van dertien hedendaagse kunstenaars: Melanie Bonajo (1978), Marlene Dumas (1953), Alix Marie (1989), Buhlebezwe Siwani (1989), Alex Farrar (1986), Rineke Dijkstra (1959), Paul Kooiker (1964), Milan Gies (1977), Jeroen Schokkin (1989), Verena Blok (1990), Aline Thomassen (1964), Natasja Kensmil (1973) en Shannon Finnegan (1989). In de tentoonstelling waren ook tien etsen van Rembrandt (1606-1669) te zien. In de expositie stond de realistische verbeelding van het menselijk lichaam centraal. Naar aanleiding van de expositie werd er werk van Milan Gies en Natasja Kensmil aangekocht voor de collectie. Door de COVID maatregelen vond de expositie deels online plaats.

In het kader van de tentoonstelling *Rauw* is er een RembrandtLive talkshow en podcast gemaakt. De talkshow is 122 keer op YouTube bekeken en 296 keer op facebook. De Podcast is 243 geluisterd op PodBeam.

Rembrandt Revival

Van 11 juni t/m 30 oktober was de tentoonstelling *Rembrandt Revival* te zien, met etsen van onder andere Manet, Morisot, Whistler en Cassatt. Zij zorgden tussen 1850 en 1940 voor een internationale herleving van de etskunst: de *Etching Revival*. De kunstwerken barsten van het experiment en vernieuwing, met uitdagende composities en verrassende technieken. Rembrandt was een belangrijk voorbeeld voor deze kunstenaars. *Rembrandt Revival* is ontstaan uit een genereuze schenking van verzamelaar Neeke Fraenkel-Schoorl.

In de herfstvakantie vonden weer dagelijkse demonstraties verfbereiding in Rembrandts atelier en etsworkshops voor families en kinderen plaats op 16, 19 en 22 oktober. Daarnaast organiseerde het museum in samenwerking met Young Collectors Circle op 15 oktober 2022 de masterclass 'Kunst verzamelen'; aan de hand van concrete voorbeelden krijgen deelnemers een stoomcursus kunst kopen voor beginners.

VII. EDUCATIE EN PUBLIEKSBEGELEIDING

Vanwege de vele coronamaatregelen is het bezoek van scholen en groepen dit jaar wederom lager geweest dan voorheen. Kwamen er gewoonlijk ongeveer 7.000 leerlingen per jaar, nu waren dat 2.599. Nog steeds is het merendeel afkomstig van het voortgezet onderwijs: 2049 tegenover 550 van het primair onderwijs. Daarnaast hebben we 20 volwassenen van het NT2 onderwijs ontvangen en 97 studenten uit het HBO en WO.

Programmering

In de schoolvakanties zijn 47 workshops voor families georganiseerd waaraan in totaal 675 personen deelnamen.

Toegankelijkheid

Veel aandacht is dit jaar uitgegaan naar de verbetering van de toegankelijkheid van het museum na de verbouwing. Dit toegankelijkheidsproject zal in 2023 resulteren in aanpassingen voor mensen met een visuele beperking, zoals een voelmaquette en een multizintuigelijke tour.

Outreach

In 2022 zijn er weer 11 outreach activiteiten in de vorm van workshops in verzorgingstehuizen en buurthuizen in alle stadsdelen van Amsterdam georganiseerd. Hiermee zijn totaal 143 personen bereikt.

Overzicht locaties outreach activiteiten

Torendael (Vivium)	Amsterdam Zuid
Bakkerij de Eenvoud	Amsterdam Nieuw-West
De Raak (Amsta)	Amsterdam Nieuw-West
Hof van Sloten (Cordaan)	Amsterdam Nieuw-West
Uylenborg (Domus Magnus)	Amsterdam Centrum
Flevohuis (ZGAO)	Amsterdam Oost
Wooncentrum de Boeg (Cordaan)	Amsterdam West
Eben Haëzer (Cordaan)	Amsterdam Zuidoost
Buurtmoeders Moederkracht	Amsterdam Nieuw-West
De Klinker (Amstelring)	Amsterdam West

VIII. COLLECTIE, ONDERZOEK EN PUBLICATIE

Onderzoek

Drie lange termijn onderzoeksprojecten zijn voortgezet: *Samuel van Hoogstraten* (in samenwerking met de UvA en het RKD), *Rembrandt en genre* (in samenwerking met onder andere de UvA, Syracuse University en Queen's University Kingston) en *Rembrandt en theater* (in samenwerking met de UvA en Stadsarchief Amsterdam) die ook tot tentoonstellingen leiden. Het onderzoek naar de bouwgeschiedenis van het huis in samenwerking met de UvA is afgerond.

Kennisdeling

Er is gewerkt aan het derde nummer van *Kroniek*, jaargang 2022, dat eind februari 2023 zal verschijnen met vier artikelen en één in memoriam. Verder hebben de Conservatoren en het Hoofd Collectie en Educatie een bijdrage geleverd aan diverse congressen en publicaties. Bovendien zijn zij betrokken geweest bij discussies over (vermeende) Rembrandt schilderijen. Zij traden op in radio- en televisieprogramma's en hebben circa 85 (schriftelijke) hulpvragen beantwoord.

Beheer, behoud en registratie

De verhuizing van het depot, die sinds 2020 werd voorbereid, heeft in september 2022 plaatsgevonden. Een groot deel van de collectie is verhuisd naar het Collectiecentrum in Amsterdam Noord, waar de kunstwerken onder optimale omstandigheden bewaard kunnen worden.

Schenken, aankopen en langdurig bruiklenen

In 2022 heeft het museum een Japanse helm kunnen kopen. Deze aankoop stond al lang op het verlanglijstje omdat we weten dat Rembrandt zo'n helm in zijn bezit had. De helm krijgt een permanente plek in de Kunstcaemer. Naar aanleiding van de tentoonstelling *Rauw* werden drie foto's van Milan Gies aangekocht en een schilderij van Natasja Kensmil, getiteld *Clara Abba*. Bovendien ontvingen we van Hannie Rodrigues Parreira de bladmuziek van vier composities die geïnspireerd zijn op Rembrandt uit de periode 1840-1940.

IX. PERSONEEL EN ORGANISATIE

In 2022 zijn er personele wisselingen geweest op enkele sleutelposities. Zo hebben begin 2022 de Directeur-Bestuurder en het Hoofd Marketing de organisatie verlaten en zijn hun werkzaamheden in eerste instantie op zzp-interim basis ingevuld (waardoor verschil in formatie en bezetting in FTE overzicht) alvorens per 1 juni een nieuwe Directeur-Bestuurder kon aantreden en per 1 september het interim-Hoofd Marketing alsnog in loondienst trad. Per 1 oktober 2022 heeft het hoofd Operationele Zaken, tevens MT-lid, de organisatie verlaten. Dit vertrek heeft tot een aanpassing in de organisatiestructuur geleid. Er is besloten het Hoofd Financiën en Organisatie te promoveren tot Zakelijk Leider met toevoeging van alle portefeuilles van het Hoofd Operationele zaken en drie nieuwe part time functies als Coördinator Publiekszaken, Manager Veiligheidszaken en BHV en Coördinator HR aan te stellen. De werving en selectie hiervoor is eind 2022 voorbereid en de eerste 2 functies zijn per 1 februari 2023 ingevuld. De laatste zal naar verwachting per 1 april 2023 ingevuld worden.

De formatie en bezetting 2022 zien er als volgt uit.

gemiddeld fte	Formatie	bezetting
Formatie Fte begroting beheer	2022	2022
Directeur bestuurder	1	0,67
Zakelijk leider	1	1
secretariaat	1,3	1,3
financiële administratie	0,9	0,9
subtotaal	4,2	3,9
Formatie Fte begroting activiteit	2022	
Collectie en educatie	4,8	4,8
Tentoonstellingen en projecten	1,6	1
Marketing, communicatie en sales	2,7	2,42
Development	0,9	0,9
Operationele zaken	11,6	10,54
subtotaal	21,5	19,7
totaal 2022	25,8	23,6

De bezetting is met circa 2 fte toegenomen ten opzichte van 2021. De belangrijkste toename komt vanuit Operationele zaken waar per 1 januari 2022 voor 0,8 fte weer een coördinator techniek in loondienst is aangesteld (in 2021 op zzp-basis) en er 3 nieuwe medewerkers voor Publiek en Veiligheid en de winkel zijn aangenomen. Ook heeft het hoge ziekteverzuim het aantal invaluren van medewerkers van operationele zaken doen toenemen. Tot slot is per 1 november de Projectmedewerker Tentoonstellingen, tot dan op zzp-basis betrokken, in loondienst gekomen. In totaal zijn er eind 2022 31 medewerkers in loondienst.

Verzuim

Het totale ziekteverzuim is op 10% uitgekomen, waarbij 1,04% bestaat uit kort (0-8 dg), 1,96% uit middel (8-43 dg) en 7% uit lang ziekteverzuim. Sinds oktober 2021 is een werknemer langdurig ziek geraakt, die inmiddels in het tweede ziektejaar zit. In Q3 en Q4 is er een coronagolf door de organisatie gegaan die bij sommige medewerkers tot een langere periode van verzuim leidde dan we vanuit griep gewend zijn. Daarnaast heeft er een cultuurverandering plaatsgevonden. Waar pre-corona medewerkers met (lichte) verkoudheidsklachten gewoon werkten, worden deze nu gelijk naar huis gestuurd, om verdere eventuele besmetting te voorkomen. Medewerkers op kantoor kunnen over het algemeen met dezelfde klachten wel nog werken, maar dan vanaf huis. Collega's in roosterdienst worden ook gelijk ziek gemeld en er wordt voor vervanging gezorgd. Als signaal naar collega's en bezoekers is deze verandering heel belangrijk, maar het effect op de verzuimcijfers is negatief. In 2021 was dit nog totaal 3,77%, waarvan 0,82% uit kort, 0,45% uit middel en 2,49% uit lang verzuim bestond.

Personeelsvertegenwoordiging

De personeelsvertegenwoordiging en de Directeur-Bestuurder hebben de uitkomsten van het medewerkersonderzoek, de aanpassingen in de inrichting in MT en Operationele Zaken besproken. De bijeenkomsten verliepen op constructieve wijze en er wordt naar gestreefd ieder kwartaal samen te komen. Naar aanleiding van de wijzigingen in MT en Operationele Zaken vond een extra overleg plaats.

Preventiemedewerker en RI&E

In 2022 zijn er een aantal acties op het gebied van de RI&E uitgevoerd. Zo zijn alle werkplekken vervangen door op hoogte verstelbare bureaus en ergonomische bureaustoelen, waar vervanging nodig. Ook zijn ten behoeve van akoestiek en concentratie tussenschotten bij de bureaus geplaatst en is wederom met medewerkers de juiste werkhouding besproken en zijn tips ter voorkoming van RSI-klachten en correct tillen rondgestuurd. Daarnaast is het medewerkersonderzoek uitgevoerd, in opvolging van het laatste onderzoek in 2017. Van de medewerkers heeft 90% deelgenomen.

De belangrijkste positieve punten zijn:

- Over de hele linie zijn de scores hoger dan in 2017.
- Het is voor het grootste deel van de organisatie duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is en wat de voorgeschreven werkwijze is.

Aandachtspunten zijn:

- We kunnen nog stappen maken in het verbeteren van omgangsvormen in het algemeen en het signaleren, escaleren en terugkoppelen van ongewenste situaties in het bijzonder;
- Het direct contact met collega's wordt (na 2 coronajaren) gemist.

Als opvolging van het laatste punt is voor de zomer het eerste teamuitje georganiseerd met het alle medewerkers in loondienst en is er in oktober een sluitingsfeest voorafgaand aan de verbouwing georganiseerd voor alle medewerkers in loondienst, de museumdocenten en vrijwilligers. Beide activiteiten waren druk bezocht en werden door de aanwezigen als zeer positief ervaren. Daarnaast is de nieuwe Directeur-Bestuurder tegelijk met haar aanstelling gestart met een wekelijkse mail naar het hele team met nieuws uit het museum. Hierin wordt vanuit alle afdelingen succesjes en weetjes verzameld van de afgelopen en komende week met de persoonlijke toon van de directeur. Deze activiteiten zijn over het algemeen positief ontvangen. Voor de verbetering van de omgangsvormen is onder het kopje diversiteit- en inclusietraining een teamtraining gepland in februari 2023 waarin wordt ingegaan op cultuur, microagressie en microrevoluties. Bewustwording over je eigen positie, achtergrond en aannames en hoe deze kunnen overeenkomen of verschillen met je collega's draagt bij aan een grotere mate van begrip en inzicht rondom gewenste en ongewenste omgangsvormen.

Handboek Personeel en Organisatie en vertrouwenspersoon

Sinds 2021 werkt het museum met het nieuwe Handboek Personeel en Organisatie. Dit handboek bestaat uit het bedrijfsreglement, informatie over het museum, kantoorgebruik en de personeelsregelingen, een gedragscode tegen ongewenste omgangsvormen en in het verlengde hiervan, een klachtenregeling. In 2022 is een statement over wat wij verstaan onder diversiteit en inclusie, met verwijzing naar het Actieplan diversiteit en inclusie, aan het handboek toegevoegd.

Onze vertrouwenspersoon die verbonden is aan het Landelijk Bureau Integriteit en Vertrouwenspersoon (LBIV) heeft in 2022 één melding ontvangen betreffende een incident. De vertrouwenspersoon doet in zijn jaarverslag de volgende aanbevelingen:

- management en middenkader trainen en voorlichten over omgang met signalen/meldingen van ongewenst gedrag en vermoedens van misstanden;

- Bij met name de korte termijn verbanden en nieuwe medewerkers de bekendheid vergroten van de rol van de vertrouwenspersoon en diens contactgegevens, de gedragscode en de klachtenregeling.

Wij zullen deze aanbevelingen opvolgen. Nieuwe medewerkers worden altijd al specifiek geïnformeerd over de gedragscode en de vertrouwenspersoon, maar korte werkverbanden nog niet.

Code Cultural Governance

De stichting Museum Het Rembrandthuis onderschrijft en past de Code Cultural Governance toe. De negen praktijkaanbevelingen voor stichtingen met een Raad-van-Toezicht-besturingsmodel worden zonder uitzondering toegepast. Conform deze praktijkaanbevelingen worden de volgende gegevens in het jaarverslag opgenomen:

- Wij maken melding van de toepassing van de code en van eventuele wijzigingen op het gebied van governance, inclusief het besturingsmodel (in 2021 zijn op dit gebied geen wijzigingen te melden);
- Onze organisatie kent een op het museum toegesneden systeem voor risicobeheersing en controle (vastgelegd in het AO/IB en de cyclus van rapportage en control);
- Het bestuur geeft in het bestuurs- en jaarverslag informatie over het bezoldigingsbeleid van de organisatie en over de aard van het contract met de bestuurder;
- Het verslag van de Raad van Toezicht maakt deel uit van het jaarverslag van de organisatie;
- In de jaarrekening wordt informatie verstrekt over de vergoeding van de Raad van Toezichtleden. Onze Raad van Toezichtleden verrichten hun toezichthoudende werk onbezoldigd;
- Goedgekeurde besluiten waarbij sprake is van tegenstrijdige belangen komen, met toelichting, in het jaarverslag te staan (niet van toepassing over het jaar 2022);
- Het bestuurs- en jaarverslag vermeldt de nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht en het bestuur.

Code Diversiteit en Inclusie

De werkgroep Diversiteit en Inclusie werkt door aan het Actieplan Diversiteit en Inclusie en heeft aanpassingen doorgezet in de wijze van werving, selectie en on-boarding van nieuwe medewerkers. Deze nieuwe aanpak is geëvalueerd en hoewel we sindsdien nog weinig nieuwe vacatures hebben kunnen invullen zijn we positief over de uitwerking op de vacatures die wel zijn ingevuld. Voor het aantrekken van nieuwe museumdocenten op ZZP-basis heeft de nieuwe wijze tot een veelzijdige en kundige nieuwe poule van museumdocenten geleid. De ontwikkeling van de meerstemmige verhaallijn van de vaste multimediatour door actief samen te werken met kritische panels heeft de slotfase bereikt en zal na heropening op 18 maart 2023 te ervaren zijn. Ook is er een meerjarenplan voor toegankelijkheid gemaakt waarbij de eerste periode de aandacht ligt op het museum beter toegankelijk maken voor mensen met een visuele beperking. Zo wordt er aan de museuminrichting een voelmaquette van het huis en losse voelobjecten per kamer toegevoegd. Dit gebeurt in samenwerking met vertegenwoordigers en ervaringsdeskundigen van de beoogde doelgroep.

In 2022 zijn ook de bijeenkomsten van Musea Bekennen Kleur, waarvan Museum het Rembrandthuis één van de oprichtingspartners is, voortgezet.

Het OF/BY/FOR ALL traject dat in april 2021 is gestart is voortgezet in 2022 en de groep van deelnemers is uitgebreid met enkele nieuwe collega's. Met deze collega's uit verschillende posities in de organisatie doorlopen we in een stappenplan van vijf fases een traject om voortgang te boeken op een toegankelijker en inclusiever museum. Ook de nieuwe Directeur-Bestuurder nam vanaf haar start in juni deel aan de werkgroep. De werkgroep heeft binnen het OF/BY/FOR ALL-netwerk verschillende oefeningen en bijeenkomsten gehad en deze vervolgens ook met de overige collega's van het museum in kleinere sessies herhaald zodat er gelijk sprake is van overdracht en het inzetten van verandering. Er is een nieuwe doelgroep gedefinieerd en momenteel zijn verschillende contactmomenten georganiseerd met vertegenwoordigers van deze voor het museum nieuwe publieksgroep. We staan op het punt om na bevraging van deze doelgroep tot een *Change Plan* te komen waarmee we deze doelgroep duurzaam in het museum kunnen ontvangen. In 2023 zal dit *Change plan* afgerond worden en gestart worden met de daaruit voortvloeiende acties.

X. VEILIGHEID

In februari 2022 kon de aandacht die de afdeling Operationele Zaken de 2 voorgaande jaren besteedde aan het herhaaldelijk moeten aanpassen aan nieuwe coronamaatregelen weer verplaatsen naar het optimaliseren van de bezoekersbegeleiding. Na rustige eerste maanden bleek het vanaf de zomer weer bijna als vanouds druk te zijn. Tegelijkertijd werd vanaf dat moment extra waakzaamheid gevraagd vanwege maatschappelijke discussies zoals de Klimaatactivisten die hun acties op kunstwerken in musea hadden voorzien.

XI. ONDERHOUD EN DUURZAAMHEID

Duurzaamheid

In 2022 is getart met het Actieplan Duurzaamheid. Het doel van het Actieplan is dat het Museum in 2030 CO2 neutraal is. Om hier te komen, zullen in een periode van 9 jaar stappen genomen moeten worden op de terreinen water, materialen, vervuiling, gezondheid, afval, energie, transport, landgebruik & ecologie. Onder begeleiding van Bureau8080 is gestart met de actualisatie van de BREEAM scan en inventarisatie van de afval, inkoop/verkoop (materialen en vervuiling) en transportstromen. Aan de hand van deze inventarisatie, kan gestart worden met het formuleren van richtlijnen en beleid op deze 3 onderwerpen. Dit zal in 2023 vormkrijgen.

Ondertussen zijn er als bezuiniging en verduurzamingslag in 2022 grote hoeveelheden halogeenlampen, spaarlampen en oude tl buizen vervangen door led exemplaren en zijn er een 10 tal bewegingsmelders geplaatst om licht niet onnodig lang aan te laten staan. De werkplekken moesten vanuit de RI&E vervangen worden. De aangeschafte nieuwe inventaris bestaat uit refurbished producten die vanuit de circulaire hub van Ahrend zijn geleverd. Onze vaste schilder werkt met de plantaardige muurverven en lakken op waterbasis zonder meetbaar oplosmiddel van Fairf. Dat kan niet voor alle kleuren, maar het is een verduurzamingslag in ons schilderwerk.

Onderhoud

In 2022 is het eerder ingezette traject om de klimaatinstallatie zo betrouwbaar mogelijk in de lucht te houden, voortgezet. Het merendeel van de klussen had een correctief karakter zoals reparatie aan stoombevochtigers, vloerverwarming en ventilatie units. Daarnaast zijn er enkele structurele verbeteringen aangebracht. Bijvoorbeeld het vervangen van een inefficiënt aanzuigkanaal voor de ventilatie van het oude huis.

Ook hebben er, in samenwerking met leverancier en adviesbureau, diverse sessies plaatsgevonden om de klimaatinstallatie regeltechnisch te optimaliseren.

Daarnaast zijn er verschillende algemene onderhoudswerkzaamheden verricht, maar het merendeel van het onderhoud vindt plaats tijdens de verbouwing van Het Meesterplan Fase 1. Per de start van de verbouwing zijn we voor het onderhoud overgestapt op onderhoudsdienst Warmtebouw.

Daarnaast heeft er in de zomer onderhoudsschilderwerk plaatsgevonden in onder meer het souterrain en het moderne trappenhuis.

Voorafgaand aan de verbouwing is er met alle medewerkers een grote opruimdag georganiseerd waarbij veel ruimtes zijn leeggemaakt die door de verbouwing een andere functie krijgen. Ook is er een asbestsanering uitgevoerd en zijn er aanpassingen ten behoeve van de brandveiligheid gerealiseerd welke noodzakelijk zijn in verband met de verbouwing die inmiddels in volle gang is.

Tot slot is er in december 2022 een nieuw MJOP opgesteld en vastgesteld met hierin extra aandacht voor duurzaamheid. Dit MJOP treedt vanaf 2023 in werking.

XII. STICHTING COLLECTIE

Sinds eind 2019 is de governance structuur van de Stichting Collectie Het Rembrandthuis gemoderniseerd. De collectie Rembrandt etsen en etsplaten van de stichting Museum Het Rembrandthuis is al lange tijd ondergebracht bij deze Stichting Collectie Het Rembrandthuis. In 2019 zijn de statuten van de stichting op punten gewijzigd en is er een nieuw bestuur aangetreden. De stichting heeft tot doel het verkrijgen, beheren en (doen) exposeren van de (beeldende) kunstcollectie van het museum, alsmede het uitbreiden van deze collectie. In 2020 is de eerste jaarrekening van de Stichting Collectie Het Rembrandthuis opgesteld. De stichtingen zijn aan elkaar gelieerd en Stichting Museum Het Rembrandthuis financiert de minimale administratiekosten voor Stichting Collectie Het Rembrandthuis.

XIII. FINANCIËN

Hieronder worden specifieke bijzonderheden op financieel vlak betreffende 2022 apart toegelicht.

Inkomsten museumwinkel en webshop

De winkelomzet inclusief B2B en webshop is € 298.000, een stijging van bijna 180% ten opzichte van 2021. De bezoekers wisten de winkel weer goed te vinden maar kennen met name tijdens de sluiting ook de weg naar de webwinkel waar het assortiment inmiddels is uitgebreid van 430 producten in 2021 naar 463 in 2022. De web-orderwaarde bleef met € 39,50 net iets onder die van 2021 met € 41.

Development

De grootste aandacht is uitgegaan naar de werving voor de eerste fase van het Meesterplan met een totale begroting van circa € 1,8 miljoen. In 2022 is de werving voor hiervoor afgerond. Grote klapper was de (meer dan aangevraagde) bijdrage van de Vriendenloterij van € 500.000. Verder hebben in 2022 toegezegd: Gemeente Amsterdam (toegankelijkheidssubsidie), het VSB fonds (eveneens voor toegankelijkheid voor mensen met een visuele beperking), Hendrik Muller Fonds (tijdlijn). De Stichting Vrienden van het Rembrandthuis deed een toezegging voor de Epiloogzolder.

De tentoonstelling *Rauw* is mogelijk gemaakt met een financiële bijdrage van het Mondriaan Fonds. Het Mondriaan Fonds financierde ook voor een groot deel het salaris van de medewerker Outreach.

Net als in 2021 hebben particuliere donateurs uit eigen Rembrandtkring financieel bijgedragen aan urenherstel van museaal-inhoudelijke werkzaamheden: Bijl-Van Urk BV., George en Ilone Kremer en de Bader Foundation.

De sponsors Kikkoman en Mastercard hebben wederom hun vaste jaarlijkse bijdrage gedaan. Beide hebben ook een extra donatie gedaan voor het Meesterplan.

Een start is gemaakt met het Huysgenoten gezelschap. Dit is een cirkel van donateurs die tenminste € 1.000 per jaar geven (of in natura), het liefste als periodieke schenking. Onze bestaande grotere donateurs zijn gevraagd om toe te treden tot dit gezelschap en ons te helpen bij de werving van nieuwe geïnteresseerden. Gesprekken zijn en worden gevoerd voor nieuwe Huysgenoten.

Wij zijn alle financiers zeer erkentelijk voor hun steun. Deze is onmisbaar om al onze ambities waar te maken.

Coronacompensatiemaatregelen

Onverwacht kon het museum voor Q1 rekenen op corona compensatiemiddelen vanuit de Rijksoverheid in de vorm van NOW 8, TVL en de coronaregeling vanuit de Mondriaan Stichting.

Scheningen in natura

In 2020 is het museum twee overeenkomsten aangegaan voor periodieke scheningen in natura. De schenkingsovereenkomsten betreffen een gecombineerde koopovereenkomst en akte van schenking van lijfrente. Het museum koopt de werken voor een bedrag van respectievelijk € 1.500.000 en € 129.025 (de taxatiewaardes), maar blijft de koopsom schuldig. De schenkers van de werken schenken de koopsom namelijk in vijf gelijke jaarlijkse termijnen van respectievelijk € 300.000 en € 25.804 aan het museum middels een lijfrenteschenking. Mocht de schenker overlijden voordat de laatste lijfrenteschenking is gedaan, dan wordt het resterende deel van de koopprijs door de schenker kwijtgescholden. De schenking van de schuld wordt op de balans als een bestemmingsreserve opgenomen, zodat het na vijf jaar tegelijk met de volledige koopsom vrijvalt.

Resultaat

Boekjaar 2022 wordt met een positief resultaat van € 82.039 afgesloten in plaats van een begroot verlies van ca - € 1,5 miljoen. Dit komt hoofdzakelijk door de forse toename in de bezoekerscijfers en de corona compensatiemaatregelen vanuit de overheid voor Q1 van 2022. En € 326.000 aan scheningen in natura die jaarlijks in de periode 2020-2024 wordt ontvangen vanuit de schenkingsovereenkomsten met een gecombineerde koopovereenkomst en akte van schenking van lijfrente. Zonder deze schenking in natura is het eigenlijke verlies - € 243.766.

Bij het resultaat worden nog de volgende vrijval/opbouw van bestemmingsreserves geboekt met als resultaat een algemene reserve van € 248.834 per 31-12-2022. Het museum streeft ernaar om een continuïteitsreserve van € 1- a € 1,5 miljoen te hebben om in geval van nood aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

resultaatverdeling	82.039
dotatie bestemmingsreserve Aankopen	-5944
dotatie bestemmingsresreve Meesterplan	-235000
dotatie bestemmingsreserve Ferdinand Bol	-300000
dotatie bestemmingsreserve Fraenkel-School	-25805
mutatie algemene reserve	484710
restant algemene reserve per 31-12 2022	248.834

Jaarcijfers 2022

Toelichting cijfers

	JR	prognose ahv halfjaarcijfers	vastgestelde begroting 24-12 2021	verschil realisatie vs begroting	JR
	2022	2022	2022		2021
Aantal bezoekers	153614	140000	86000		53349
gemiddelde entreprijs	10,85	10,69	€ 9,50		10,40
gemiddelde winkelomzet per bezoeker	1,94	1,83	€ 1,80		1,89
Baten					
Directe Opbrengsten	€ 2.040.338	€ 1.830.076	€ 1.009.800	€ 1.030.538	€ 690.683
Kunstenplan subsidie AFK	€ 784.554	€ 784.514	€ 782.968	€ 1.586	€ 772.924
Overige subsidies uit publieke middelen	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ -	€ -
Corona compensatiemaatregelen	€ 308.877	€ 217.169	€ 24.750	€ 284.127	€ 2.062.680
NOW	€ 220.859	€ 104.692	€ -		€ 783.778
TVL	€ -5.839	€ 87.727	€ -		€ 1.226.717
Mondriaan Covid steun	€ 93.857	€ 24.750	€ 24.750		€ 52.185
Bijdragen uit private middelen	€ 57.601	€ 60.161	€ 60.161	€ -2.560	€ 89.500
Donaties en schenkingen (incl Bol)	€ 325.805	€ 325.804		€ 325.805	€ 495.236
Som der baten	€ 3.537.175	€ 3.237.724	€ 1.897.679	€ 1.639.496	€ 4.111.023
Lasten					
Beheerskosten Personeel	€ 408.604	€ 458.882	€ 454.153	€ -45.549	€ 337.923
Beheerskosten Materieel	€ 970.825	€ 886.469	€ 891.954	€ 78.871	€ 896.125
Activiteitenkosten Personeel	€ 1.495.675	€ 1.455.069	€ 1.428.691	€ 66.984	€ 1.290.629
Activiteitenkosten Materieel	€ 588.772	€ 653.437	€ 539.750	€ 49.022	€ 584.836
Som der lasten	€ 3.463.876	€ 3.453.857	€ 3.314.548	€ 149.328	€ 3.109.513
Totaal van bedrijfsresultaat	€ 73.299	€ -216.133	€ -1.416.869	€ 1.490.168	€ 1.001.510
Financiële lasten	€ 8.740	€ 39.401	€ -65.708	€ -74.448	€ -42.062
Resultaat	€ 82.039	€ -176.732	€ -1.482.577	€ -1.564.616	€ 959.448

BATEN

Directe opbrengsten:

Het Rembrandthuis heeft in 2022 153.614 bezoekers in het museum ontvangen, 100.000 bezoekers meer dan in 2021 ondanks een sluiting van 3 maanden. Van dit aantal bezoekers was 54% volbetalend en 15% een Museumkaarthouder. In 2021 was 47% van de bezoekers volbetalend en bezocht 20,4% van de bezoekers het museum met een Museumkaart. De gemiddelde omzet per bezoeker is hiermee van € 10,40 in 2021 naar € 10,85 in 2022 toegenomen. De gemiddelde winkelomzet is van € 1,89 in 2021 naar € 1,94 per bezoeker gestegen. In de begroting gingen we uit van een gemiddelde omzet van € 9,50 voor entree en € 1,80 voor de winkel. De toename van 67.000 bezoekers en hogere omzet per bezoeker zorgen voor € 1 miljoen hogere publieksinkomsten dan begroot. De inkomsten uit educatie zijn dubbel zo hoog als begroot, namelijk € 21.000 doordat toch meer scholen en groepen ons wisten te vinden dan wat we met corona in ons achterhoofd hadden durven verwachten. Er is één event georganiseerd, deze inkomsten lopen daardoor iets achter op de begroting. Sponsoring is in lijn met de begroting gerealiseerd.

Kunstenplan subsidie AFK:

De jaarlijkse subsidie voor de periode 2021-2024 is in 2022 geïndexeerd met 1,5%.

Overige subsidies uit publieke middelen:

Stichting Mondriaan heeft aan de tentoonstelling Rauw € 20.000 subsidie bijgedragen.

Coronacompensatiemaatregelen:

Het Mondriaanfonds heeft in 2021 een aparte regeling ingesteld om organisaties de kans te geven jong erfgoedtalent verder te ontwikkelen. Hiermee is sinds november 2021 een medewerker aangesteld. Daarnaast ontving het museum onbegroot voor Q1 nog corona compensatiemiddelen, namelijk NOW, TVL en een lumpsum van het Mondriaan fonds.

NOW 6, 7 en 8 moeten nog vastgesteld worden.

Voor Q1 2022 hebben we totaal € 86.743 TVL ontvangen, maar omdat in 2021 €100.000 te veel was opgenomen in de jaarrekening, is dit in de TVL van 2022 gecorrigeerd. We hebben over alle jaren € 1.360.876 aan TVL steun ontvangen. Deze zijn allen vastgesteld.

Bijdragen uit private middelen:

We ontvangen tot en met 2023 donaties ten behoeve van de urenreparatie voor medewerkers van de afdelingen collectie en tentoonstellingen. Deze zijn in de begroting als bijdragen van private fondsen opgenomen. In de begrote € 60.000 zat ook een prognose voor donaties van particulieren. Sinds een actiever wervingsbeleid van eind 2021 ontvangt het museum ook geregeld donaties van particulieren bij aanschaf van tickets of losse bankoverboekingen. In 2022 is hier een bedrag van ruim € 7.000 voor ontvangen. Dit bedrag zal geheel ter dekking van Het Meesterplan Fase 1 gebruikt worden en staat voor dat doel op de balans in de activa als investeringsbijdrage in plaats van bij de gerealiseerde bijdragen uit private middelen.

Donaties en schenkingen:

Onder deze post zijn de donaties in natura geboekt die het museum per 2020 in vijf gelijke termijnen over een periode van vijf jaar ontvangt.

LASTEN

Personeelskosten:

De personeelskosten zijn in lijn met de begroting en prognose gerealiseerd. Op 1 januari zijn de loonkosten met 1% en op 1 juli met 2,5% geïndexeerd. Er was een Fte formatie van 25,8 begroot met een werkelijke bezetting van 23,6 Fte tegen een gemiddelde Fte bezetting van 21,5 in 2021. Verder is er in 2022 relatief veel externe inhuur geweest, namelijk interim Directeur-Bestuurder, interim Hoofd Marketing en Coördinator klimaatinstallatie.

Beheerskosten materieel:

Er is een incidentele overschrijding op de begroting en prognose van de materiële beheerskosten van ca € 74.000 doordat we rondom de verbouwing te maken kregen met onvoorziene asbestsanering en onvoorziene werkzaamheden ten behoeve van brandveiligheid en de ingebruikname vergunning. Deze zijn in de tweede helft van het jaar naar voren gekomen.

Activiteitenkosten materieel:

Alle deelbudgetten zijn conform begroting gerealiseerd. Bij de inkoopkosten van de winkel is er een stijging geweest van circa € 49.000/40% maar dat loopt in de pas met de toename in de verkoop (50% hoger dan begroot). Bij de prognose hadden we het

marketing budget in kader van de heropening en nieuwe huisstijl met ca € 50.000 opgehoogd, maar deze kosten zijn merendeels pas in 2023 gerealiseerd dus niet meer op boekjaar 2022 af te rekenen.

Financiële lasten:

De financiële lasten wijken af van de begroting en prognose. Het eindsaldo is € 9.000 omdat op de betaalde rente van - € 70.000 de huurcompensatie van € 77.000 is toegevoegd. Het Rembrandthuis had over 2021 € 1 miljoen noodsteun ontvangen. Vanwege een positief resultaat over 2021 moest de noodsteun terugbetaald worden, naar later in 2022 bleek, op het deel huurcompensatie na. De vrijval van deze € 77.000 huurcompensatie staat hier opgenomen aangezien de huurcompensatie over 2020 en 2021 in de voorgaande jaarrekeningen ook hier vermeld stonden.

Stichting Museum Het Rembrandthuis
Jaarrekening
2022

Begroting 2023

21

Goedgekeurd door de RvT versie 13.12.22

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

BEDRAGEN IN EUR

BATEN	2023 Begroot
Directe opbrengsten	
Publieksinkomsten	2.594.000
Sponsorinkomsten	60.000
Overige inkomsten	70.000
	<hr/>
	2.724.000
Indirecte opbrengsten	0
Kunstenplansubsidie AFK	808.049
Overige subsidies uit publieke middelen	
Structureel	0
Incidenteel	140.000
Bijdragen uit private middelen	470.582
Bijdragen Covidmaatregelen	0
TOTALE BATEN	<hr/> 4.142.631
LASTEN	
Beheerslasten	
Beheerslasten personeel	499.109
Beheerslasten materieel	1.027.897
	<hr/>
	1.527.006
Activiteitenlasten	
Activiteitenlasten personeel	1.922.354
Activiteitenlasten materieel	1.548.666
	<hr/>
	3.471.020
TOTALE LASTEN	<hr/> 4.998.026
SALDO uit gewone bedrijfsvoering	<hr/> -855.395
Financiële baten en lasten	-68.328
RESULTAAT BEGROTING 2023	<hr/> -923.723

Jaarcijfers 2022

22

BALANS PER 31 DECEMBER 2022 (na verdeling exploitatiesaldo)

BEDRAGEN IN EUR	TOELICHTING	31-12-2022	31-12-2021
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	1.875.610	1.873.744
Vorraden	2	64.020	98.070
Vlottende activa			
Vorderingen	3	589.035	1.113.258
Liquide middelen	4	4.818.767	5.247.356
		<u>7.347.432</u>	<u>8.332.428</u>
totaal ACTIVA			
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Stichtingskapitaal	5	454	454
Algemene reserves	6	248.834	733.544
Bestemmingsreserves	7	1.704.621	1.137.872
Bestemmingsfondsen	8	25.000	25.000
		<u>1.978.909</u>	<u>1.896.870</u>
Voorzieningen	9	622.782	608.262
Langlopende schulden	10	3.837.329	4.194.890
Kortlopende schulden	11	908.412	1.632.406
		<u>7.347.432</u>	<u>8.332.428</u>
totaal PASSIVA			

Jaarcijfers 2022

23

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022

BEDRAGEN IN EUR	TOELICHTING	2022	2022	2021
		realisatie	begroting goedgekeurd 24.12.21	realisatie
BATEN				
Directe opbrengsten				
Publieksinkomsten	12	1.989.390	961.800	647.080
Sponsorinkomsten	13	40.000	40.000	40.000
Overige inkomsten	14	10.948	8.000	3.603
		<u>2.040.338</u>	<u>1.009.800</u>	<u>690.683</u>
Kunstenplansubsidie AFK	15	784.554	782.968	772.924
Overige subsidies uit publieke middelen				
Incidenteel	16	20.000	20.000	0
Bijdragen uit private middelen	17	383.406	60.161	584.735
Bijdragen Covidmaatregelen	18	308.877	24.750	2.062.680
TOTALE BATEN		<u>3.537.175</u>	<u>1.897.679</u>	<u>4.111.022</u>
LASTEN				
Beheerslasten				
Beheerslasten personeel	19	408.604	454.153	337.923
Beheerslasten materieel	20	970.825	891.954	896.125
		<u>1.379.429</u>	<u>1.346.107</u>	<u>1.234.048</u>
Activiteitenlasten				
Activiteitenlasten personeel	21	1.495.675	1.428.691	1.290.629
Activiteitenlasten materieel	22	588.772	539.750	584.836
		<u>2.084.447</u>	<u>1.968.441</u>	<u>1.875.465</u>
TOTALE LASTEN		<u>3.463.876</u>	<u>3.314.548</u>	<u>3.109.513</u>
SALDO uit gewone bedrijfsvoering		<u>73.299</u>	<u>-1.416.869</u>	<u>1.001.509</u>
Financiële baten en lasten	23	8.740	-65.708	-42.062
RESULTAAT		<u>82.039</u>	<u>-1.482.577</u>	<u>959.447</u>
Resultaatbestemming				
Mutatie bestemmingsreserve Aankopen		5.944	0	38.649
Mutatie bestemmingsreserve Meesterplan		235.000	0	-28.149
Mutatie bestemmingsreserve Educatie		0	0	0
Mutatie bestemmingsreserve Ferdinand Bol		300.000	0	300.000
Mutatie bestemmingsreserve Fraenkel-School		25.805	0	51.610
Mutatie algemene reserve		-484.710	0	597.337
		<u>82.039</u>	<u>0</u>	<u>959.447</u>

Algemene toelichting

Bedrijfsgegevens

Stichting Museum Het Rembrandthuis is feitelijk en statutair gevestigd op Jodenbreestraat 4, 1011 NK te Amsterdam en staat aldaar ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41199952.

Bedrijfsactiviteiten

De activiteiten van Stichting Museum Het Rembrandthuis bestaan voornamelijk uit het beheren en in stand houden van het voormalige woonhuis van Rembrandt aan de Amsterdamse Jodenbreestraat en het exploiteren van een museum.

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting. De organisatie heeft na de reorganisatie, de overheidssteun en de leningen van het Nationaal Restauratie Fonds de afgelopen jaren voldoende liquiditeit en is voldoende solvabel om het verlies aan inkomsten naar aanleiding van de coronacrisis op te vangen. Het museum verwacht per 2023 door de energiecrisis een verdriedubbeling van de energieprijzen. In de algehele prognose voor de periode 2023-2024 is deze tegenslag meegenomen. Desalniettemin biedt de prognose voor de komende jaren voldoende zekerheid dat de continuïteit niet in gevaar komt.

Informatieverschaffing over schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Museum Het Rembrandthuis zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Toelichting afwijkingen begroting en resultaat

De toelichting op de verschillen tussen begroting en resultaat is opgenomen in het bestuursverslag.

Algemene grondslagen voor de verslaggeving

Richtlijnen en voorschriften

De jaarrekening is opgesteld conform de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving RJ 640 Organisaties zonder winststreven met zoveel mogelijk aansluiting gezocht met Titel 9 Boek 2 BW. Daarnaast is de volgende regelgeving van toepassing:

- Regeling Vierjarige subsidies Kunstenplan 2021-2024 Amsterdams Fonds voor de Kunst.
- Algemene Wet Bestuursrecht.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

In deze jaarrekening zijn enkele posten geherrubriceerd ten opzichte van de jaarrekening van 2021. Om de vergelijking met het vorige jaar mogelijk te maken zijn de cijfers van 2021 in deze jaarrekening ook geherrubriceerd.

Operationele leases

De stichting heeft leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden, tenzij anders aangegeven, gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Kunstwerken worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs. Over de kunstwerken wordt niet afgeschreven.

Vorraden

Vorraden gereed product en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordelingen van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva, vervolg

Voorziening voor groot onderhoud

De nieuwbouw is in 2001 verkocht aan de gemeente Amsterdam en teruggehuurd; het groot onderhoud is voor rekening van de huurder. In 2002 is een aanvang gemaakt met een voorziening voor groot onderhoud van de nieuwbouw en de oudbouw. De voorziening wordt bepaald op basis van het Meerjaren Onderhouds Plan (MJOP). Jaarlijks is er € 95.222 gedoteerd. In 2023 is er een herzien Meerjaren Onderhouds Plan opgesteld waarbij in 20 jaar een opbouw tot € 4.067.849 moet plaatsvinden. Per 31-12-2022 bedraagt de voorziening € 622.782. Vanaf 2023 zal de jaarlijkse dotatie daarom € 172.253 bedragen. Vanaf 2024 wordt de jaarlijkse dotatie geïndexeerd met minimaal 2%.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Indien geen sprake is van (dis)agio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de staat van baten en lasten als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Subsidies

De in de staat van baten en lasten opgenomen subsidiebedragen zijn conform de toegekende subsidies en worden in hun geheel toegerekend aan het jaar waarop de subsidies betrekking hebben. Afwijkingen tussen toegezegde subsidies en gerealiseerde bedragen worden verwerkt in het jaar waarin deze verschillen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. De overige baten worden verantwoord in het jaar waarin de opbrengst betrouwbaar kan worden vastgesteld, met dien verstande dat ontvangen voorschotten worden verantwoord in het jaar van ontvangst. De subsidies worden op grond van de ingediende verantwoording door de subsidiegever definitief vastgesteld.

Bijdragen uit private middelen

Giften en donaties worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn ontvangen. Baten uit private fondsen worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Bijdragen Covid-maatregelen

Stichting Museum Het Rembrandthuis heeft in het boekjaar 2022 gebruik gemaakt van overheidssteun in de vorm van Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW) en TVL subsidie. Deze subsidie is verwerkt als bate in de jaarrekening. De NOW bijdrage Q3-2021, Q4-2021 en Q1-2022 zijn afgerekend en ingediend maar moeten nog definitief worden vastgesteld.

Lasten

De bestedingen in het kader van de doelstellingen worden verantwoord in het jaar dat zij zijn toegezegd of, voor zover dit niet bij toezegging het geval is, in het jaar dat de omvang van de verplichting betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorwaardelijke verplichtingen worden verantwoord in het jaar waarin vast komt te staan dat aan de voorwaarden zal worden voldaan.

De beheerlasten, de activiteitenlasten, de opbrengsten en de bijdragen worden toegerekend aan de periode waarop deze baten en lasten betrekking hebben. Verplichtingen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Pensioenlasten

Stichting Museum Het Rembrandthuis heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

De afschrijvingen op de materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, op basis van de verwachte gebruiksduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -lasten.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Gebouw	Meester plan	Inventaris	Kunst Collectie	Totaal
<i>Stand per 1 januari 2022</i>					
Verkrijgingsprijs	117.770	0	865.229	1.629.025	2.612.024
Cumulatieve afschrijvingen	-40.547	0	-697.733	0	-738.280
Boekwaarde per 01-01-2022	77.223	0	167.496	1.629.025	1.873.744
<i>Mutaties</i>					
Investeringsbijdragen	0	1.022.002	97.098	0	1.119.100
Afschrijvingen	-13.555	0	-98.871	0	-112.426
Desinvesteringen			-165.093	0	-165.093
Afschrijvingen desinvestering			165.093		165.093
Saldo	-13.555	17.194	-1.773	0	1.866
<i>Stand per 31 december</i>					
Verkrijgingsprijs	117.770	1.022.002	797.234	1.629.025	3.566.031
Cumulatieve investeringsbijdragen		-1.004.808			-1.004.808
Desinvestering				0	0
Cumulatieve afschrijvingen	-54.102	0	-631.511	0	-685.613
Boekwaarde per 31-12-2022	63.668	17.194	165.723	1.629.025	1.875.610
Gehanteerd afschrijvingspercentage	20%	10%	33%	0%	

Meesterplan

De verbouwing van Meesterplan Fase 1 is in 2022 gestart en zal in maart 2023 afgerond worden. De kosten en bijdragen zijn in de materiële vaste activa opgenomen. Jaarlijks zal een percentage van 10% worden afgeschreven. Deze afschrijvingen zullen na de afronding van de verbouwing in 2023 starten. De kosten die gemaakt zijn in 2022 bedragen ruim € 1.022.002 en de baten € 1.004.808 waardoor de boekwaarde per 31-12-2022 € 17.194 is. De gehele verbouwing kost € 1.770.000 waarvoor € 1.535.000 externe financiering is gerealiseerd. De Raad van Toezicht heeft besloten om het tekort van € 235.000 uit de algemene reserve te dekken. Dit bedrag wordt aan de bestemmingsreserve Meesterplan toegevoegd zodat dit vanaf 2023 met afschrijving van de activa verwerkt kan worden.

Jaarcijfers 2022

30

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

	31-12-2022	31-12-2021
2. Voorraden		
Voorraad museumwinkel	74.508	116.289
Voorziening incurante artikelen	-10.488	-18.219
	<u>64.020</u>	<u>98.070</u>
3. Vorderingen		
Debiteuren	15.497	61.299
Omzetbelasting	121.277	44.404
Pensioenpremie	0	320
Borgsommen	9.680	10.790
Nog te ontvangen bedragen	197.705	866.146
Vooruit betaalde bedragen	65.033	64.832
Nog te ontvangen subsidies	150.000	52.127
Nog te ontvangen Museumkaart	29.843	13.340
	<u>589.035</u>	<u>1.113.258</u>

De vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar.

4. Liquide middelen		
Kas	4.796	5.390
ABN AMRO Bank N.V.	4.325.620	4.552.358
Rabobank	488.111	688.309
Kruisposten	240	1.299
	<u>4.818.767</u>	<u>5.247.356</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

Jaarcijfers 2022

31

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

PASSIVA	31-12-2022	31-12-2021
5. Stichtingskapitaal		
Stand per 1 januari	454	454
Mutatie	0	0
	<u>454</u>	<u>454</u>
Bij de oprichting is € 454 (NLG 1.000) gestort als zijnde het kapitaal van de stichting.		
6. Algemene reserve		
<i>Vrij besteedbaar vermogen</i>		
Stand per 1 januari	733.544	136.207
Verdeling resultaat boekjaar	-484.710	597.337
	<u>248.834</u>	<u>733.544</u>
7. Bestemmingsreserves		
<i>Bestemmingsreserve Aankoopbudget</i>		
Stand per 1 januari	80.806	42.157
Dotatie	30.000	40.000
Onttrekking	-24.056	-1.351
Mutatie boekjaar	5.944	38.649
	<u>86.750</u>	<u>80.806</u>
Stand per 31 december	86.750	80.806
<i>Bestemmingsreserve Meesterplan</i>		
Stand per 1 januari	351.956	380.105
Mutatie	235.000	-28.149
	<u>586.956</u>	<u>351.956</u>
Stand per 31 december	586.956	351.956
<i>Bestemmingsreserve Educatie</i>		
Stand per 1 januari	53.500	53.500
Mutatie	0	0
	<u>53.500</u>	<u>53.500</u>
Stand per 31 december	53.500	53.500
<i>Bestemmingsreserve Ferdinand Bol</i>		
Stand per 1 januari	600.000	300.000
Mutatie	300.000	300.000
	<u>900.000</u>	<u>600.000</u>
Stand per 31 december	900.000	600.000
<i>Bestemmingsreserve Fraenkel-School</i>		
Stand per 1 januari	51.610	0
Mutatie	25.805	51.610
	<u>77.415</u>	<u>51.610</u>
Stand per 31 december	77.415	51.610
Totaal bestemmingsreserves per 31 december	1.704.621	1.137.872

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

Bestemmingsreserve Aankoopbudget

De directeur-bestuurder heeft besloten om jaarlijks een reserve te vormen voor de aankoop van nieuwe kunstwerken ter grootte van € 40.000. Het restant van het jaarlijks begrote aankoopbudget zal jaarlijks voor zover het resultaat het toelaat toegevoegd worden aan de bestemmingsreserve aankoopbudget. Dit besluit is bekrachtigd in de vergadering van de Raad van Toezicht op 11 december 2018. Voor de begroting 2022 is de RvT akkoord gegaan met een reserve van € 30.000. In 2022 zijn er werken aangekocht van Milan Gies en Natasja Kensmil uit de tentoonstelling Rauw en is voor de schatkamer een Japanse helm aangekocht. Hierna resteert van de € 30.000 nog € 5.944 om toe te voegen aan het aankoopbudget.

Bestemmingsreserve Meesterplan

In 2018 heeft de directeur-bestuurder besloten om een reserve te vormen voor de realisatie/herontwikkeling/instandhouding van Het Rembrandthuis en de maatschappelijke functie die Het Rembrandthuis heeft, ter grootte van € 50.000. In 2019 is besloten om het restant van het resultaat, na toerekening van de overige bestemmingsreserves, eveneens toe te voegen aan deze reserve. Dit positieve resultaat kwam voort uit een succesvolle verkoop van merchandise (kaasmesjes) die met sponsoring van de Vriendenloterij was gefinancierd. Vanwege Corona-gevolgen en maatregelen, is de realisatie van het Meesterplan in zijn oorspronkelijke vorm niet meer aannemelijk. Er is in 2021 een Meesterplan Fase 1 voorbereid waarvoor al enkele kosten zijn gemaakt in 2021. De realisatie zal in 2022/2023 plaatsvinden. De totale kosten in 2021 zijn € 68.000 en worden gedekt vanuit € 40.000 donatie van Stichting Vrienden van Museum het Rembrandthuis en € 28.000 vrijval van de bestemmingsreserve Meesterplan. De kosten in 2022 bedragen ca € 1 miljoen en de gerealiseerde bijdragen in 2022 zijn ook ca € 1 miljoen. Deze posten zijn in de materiële vaste activa opgenomen. Nadat de verbouwing is afgerond in maart 2023 zal gestart worden met het jaarlijks afschrijven van de activa en het vrijvallen van de investeringsbijdrage tegen 10% van de kosten, respectievelijk baten. De totale kosten zijn hoger dan de gerealiseerde en toegezegde bijdragen. Het Rembrandthuis dekt het restant aan kosten met de reeds gevormde bestemmingsreserve Meesterplan. In 2022 is € 235.000 gedoteerd aan de bestemmingsreserve Meesterplan zodat dit toereikend is.

Bestemmingsreserve Educatie

De stichting heeft in 2018 een gift ontvangen ter grootte van € 53.500 welke moest worden aangewend voor het project Outreach. Dit project is echter al afgerond en mag worden toegevoegd aan de vrij besteedbare reserves. Om het doel van de gift te eren heeft de directeur-bestuurder besloten om een bestemmingsreserve Educatie te vormen ter grootte van dit bedrag. In 2022 is dit ongewijzigd gebleven.

Bestemmingsreserve Ferdinand Bol

De stichting heeft in 2020 een kunstwerk verkregen onder schuldigerkenning, welke in een periode van 5 jaar wordt kwijtgescholden. De jaarlijks kwijtgescholden termijnen worden opgenomen in een bestemmingsreserve en worden aangehouden zolang het kunstwerk in bezit is van het museum.

Bestemmingsreserve Fraenkel-Schoorl

De stichting heeft in 2020 verschillende tekeningen en etsen ontvangen onder schuldigerkenning, welke in een periode van 5 jaar wordt kwijtgescholden. De jaarlijks kwijtgescholden termijnen worden opgenomen in een bestemmingsreserve en worden aangehouden zolang de werken in bezit zijn van het museum.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

PASSIVA, vervolg	31-12-2022	31-12-2021
8. Bestemmingsfondsen		
Stand per 1 januari	25.000	25.000
Mutatie	0	0
	<u>25.000</u>	<u>25.000</u>

Museum Het Rembrandthuis heeft een nalatenschap ontvangen ter waarde van € 25.000, bestemd voor de aankoop of restauratie van etsen en werken op papier dat per 31 december 2020 als bestemmingsfonds is opgenomen. Dit bestemmingsfonds is ongewijzigd gebleven.

9. Voorzieningen		
<i>Voorziening groot onderhoud</i>		
Stand per 1 januari 2022	605.009	600.282
Dotatie	95.222	95.222
Onttrekking ten laste van voorziening	-77.449	-90.495
Stand per 31 december 2022	<u>622.782</u>	<u>605.009</u>
<i>Voorziening POP-budget</i>		
Stand per 1 januari 2022	3.253	0
Mutatie boekjaar	-3.253	3.253
Stand per 31 december 2022	<u>0</u>	<u>3.253</u>
Totaal voorzieningen	<u>622.782</u>	<u>608.262</u>

De Voorziening POP-budget is vrijgefallen in 2022 omdat er geen verplichting bleek om deze op te bouwen.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

PASSIVA, vervolg **31-12-2022**   **31-12-2021**

10. Langlopende schulden

<i>Lening Restauratiefonds 1</i>	rente perc.		
Stand per 1 januari	1%	1.617.475	1.617.475
Mutatie naar kortlopende schulden < 1 jaar		-31.756	0
		<u>1.585.719</u>	<u>1.617.475</u>

Op 8 oktober 2020 is Museum Het Rembrandthuis bij Het Nationaal Restauratiefonds een lening aangegaan van € 1.617.475, bestemd voor de overbrugging van de exploitatiekosten als gevolg van de coronacrisis. Het nominaal rentepercentage is 1%. De eerste 36 maanden is de lening aflossingsvrij en wordt alleen maandelijks de rente geïncasseerd voor een bedrag van € 1.347,90. Na de looptijd van 36 maanden zal de lening in de resterende 144 maanden volledig worden afgelost en bestaat dan uit rente en aflossing voor een bedrag van € 11.924,56.

<i>Lening Restauratiefonds 2</i>	rente perc.		
Stand per 1 januari	1%	1.600.000	1.600.000
Mutatie		0	0
		<u>1.600.000</u>	<u>1.600.000</u>

Op 17 juni 2021 is Museum Het Rembrandthuis bij Het Nationaal Restauratiefonds een lening aangegaan van € 1.600.000. Het nominaal rentepercentage is 1%. De looptijd bedraagt 180 maanden. De eerste 36 maanden is de lening aflossingsvrij en wordt alleen maandelijks de rente geïncasseerd voor een bedrag van € 1.333,30. Na de looptijd van 36 maanden zal de lening in de resterende 144 maanden volledig worden afgelost en bestaat dan uit rente en aflossing voor een bedrag van € 11.795,73.

Looptijd Leningen Restauratiefonds	Lening 1	Lening 2
Korter dan 1 jaar	31.756	0
Tussen 1 en 5 jaar	519.046	457.846
Langer dan 5 jaar	<u>1.066.673</u>	<u>1.142.154</u>
	1.617.475	1.600.000

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

10. Langlopende schulden, vervolg

Schulden inzake schenkingen

Vooruitontvangen bedragen (Schilderij Ferdinand Bol)

Hoofdsom	1.500.000	1.500.000
Cumulatieve vrijval	-600.000	-600.000
Saldo per 1 januari 2022	900.000	900.000
Vrijval	-300.000	0
Saldo per 31 december 2022	600.000	900.000

Vooruitontvangen bedragen (selectie prenten en etsen Fraenkel-Schoorl)

Hoofdsom	129.025	129.025
Cumulatieve vrijval	-51.610	-51.610
Saldo per 1 januari 2022	77.415	77.415
Vrijval	-25.805	0
Saldo per 31 december 2022	51.610	77.415

Schulden inzake schenkingen

651.610 977.415

Totaal langlopende schulden

3.837.329 4.194.890

11. Kortlopende schulden

	31-12-2022	31-12-2021
Crediteuren	144.200	63.232
Pensioenpremies	39.526	0
Vooruitontvangen bijdragen Meesterplan	0	275.000
Vooruitontvangen bijdragen	52.842	0
Vooruitontvangen inkomsten entree	1.950	0
Terug te betalen subsidies	0	1.105.254
Nog te betalen kosten	484.075	53.395
Nog te betalen vakantietoeslag	62.460	55.268
Nog te betalen vakantiedagen	91.603	73.872
Kosten lening Restauratiefonds korter dan 1 jaar	31.756	0
Overige kortlopende schulden	0	6.385
	908.412	1.632.406

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurverplichtingen

Het nieuwbouwpand waarin Het Rembrandthuis is gevestigd, is gehuurd van de Gemeente Amsterdam voor een periode van dertig jaar. Het contract eindigt in 2030. De huurlast bedraagt € 158.616 per balansdatum en wordt jaarlijks aangepast op basis van het CPI-cijfer van het CBS.

In 2018 is een huurovereenkomst aangegaan met betrekking tot het Kantoorpand aan de Zwanenburgwal. Het contract eindigt op 31 maart 2030. De huurlast bedraagt € 105.885 per balansdatum.

In boekjaar 2018 is een huur all-in overeenkomst gesloten voor 3 kopieermachines met een looptijd van 72 maanden (juli 2024). De huurlasten van de 3 kopieermachines bedragen € 4.757 per jaar.

Behalve voor verplichtingen inherent aan het karakter van de activiteiten van de stichting bestaan verder geen verplichtingen van materiële omvang die niet uit de balans blijken.

		huur nieuwbouw	huur Zwanenburg	kopieer- machines
Korter dan 1 jaar	*	158.616	105.885	4.757
Tussen 1 en 5 jaar	*	634.464	423.540	2.379
Langer dan 5 jaar	*	475.848	238.241	0

* Bedragen zijn op basis van prijspeil 2022.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen relevante gebeurtenissen na balansdatum.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022 (bedragen in EUR)

BATEN	2022	2022	2021
	realisatie	begroting goedgekeurd	realisatie
12. Publieksinkomsten			
Entreegelden	1.666.585	24.12.21 797.000	531.910
Verkoop passen	3.295	0	610
Museumwinkelopbrengst	298.083	154.800	106.314
Inkomsten Educatie	21.427	10.000	8.246
Overige publieksinkomsten	0	0	0
	<u>1.989.390</u>	<u>961.800</u>	<u>647.080</u>
13. Sponsorinkomsten			
Sponsoring Mastercard	25.000	25.000	25.000
Sponsoring Kikkoman	15.000	15.000	15.000
	<u>40.000</u>	<u>40.000</u>	<u>40.000</u>
14. Overige inkomsten			
Omzet Royalties	285	0	743
Events/zaalverhuur	3.500	8.000	230
Overige doorberekende kosten	7.163	0	2.630
	<u>10.948</u>	<u>8.000</u>	<u>3.603</u>
15. Structurele subsidie AFK			
Bijdrage AFK Kunstenplan 2021-2024	<u>784.554</u>	<u>782.968</u>	<u>772.924</u>
16. Overige subsidies uit publieke middelen			
<i>Structureel</i>	0	0	0
<i>Incidenteel</i>			
Mondriaanfonds "Rauw"	20.000	20.000	0
	<u>20.000</u>	<u>20.000</u>	<u>0</u>

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022 (bedragen in EUR)

BATEN, vervolg	2022		2021
	realisatie	begroting goedgekeurd 24.12.21	realisatie
17. Bijdragen uit private middelen			
Fonds 21	0	0	25.000
Prins Bernhard Cultuurfonds	0	0	17.500
Van Panhuys	0	0	5.000
Turing Fonds	0	0	17.500
Gr. Bijlandstichting	0	0	2.500
Jansen Friese Stichting	0	0	2.000
Zabawas	0	0	20.000
Schenking in natura	325.805	0	351.610
Vriendenstichting	0	0	35.000
Donaties en legaten	57.601	60.161	108.625
	<u>383.406</u>	<u>60.161</u>	<u>584.735</u>

Schenking in natura

De schenking in natura betreft de periodieke schenking van de werken van Ferdinand Bol en Fraenkel-Schoorl.

18. Bijdragen Covidmaatregelen

NOW-regeling	220.859	0	783.778
Tegemoetkoming Vaste Lasten	-5.839	0	1.226.717
Specifieke compensatie culturele sector	93.857	24.750	52.185
	<u>308.877</u>	<u>24.750</u>	<u>2.062.680</u>

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022 (bedragen in EUR)

LASTEN	2022	2022	2021
	realisatie	begroting goedgekeurd	realisatie
19. Beheerslasten personeel			
Salariskosten	313.778	24.12.21 367.024	312.101
Overige personeelskosten	59.826	57.129	25.822
Honoraria	35.000	30.000	0
	<u>408.604</u>	<u>454.153</u>	<u>337.923</u>
20. Beheerlasten materieel			
Huisvesting	644.004	596.221	492.798
Algemene kosten	214.393	173.606	274.923
Afschrijvingen	112.428	122.127	128.404
	<u>970.825</u>	<u>891.954</u>	<u>896.125</u>
21. Activiteitenlasten personeel			
Salariskosten	1.347.295	1.367.891	1.257.958
Overige personeelskosten	16.662	30.800	-6.524
Honoraria en vrijwilligers	131.718	30.000	39.195
	<u>1.495.675</u>	<u>1.428.691</u>	<u>1.290.629</u>
22. Activiteitenlasten materieel			
Tentoonstellingskosten	119.631	125.000	246.483
Marketing en communicatie	151.483	146.500	104.128
Collectie en RIC kosten	129.635	127.350	119.279
Educatiekosten	62.230	63.500	47.058
Inkoopkosten Museumwinkel	125.793	77.400	67.888
	<u>588.772</u>	<u>539.750</u>	<u>584.836</u>
23. Financiële baten en lasten			
Betaalde rente	-69.952	-65.708	-47.467
Ontvangen rente	899	0	0
Correctie huurcompensatie 2021	77.793	0	5.405
	<u>8.740</u>	<u>-65.708</u>	<u>-42.062</u>

Raad van Toezicht

Naam	functie	1e termijn	2e termijn	eind	
M.M. Feilzer	voorzitter	01.01.16	01.01.20	01.01.24	
J.N.M. van Adrichem	lid	01.01.16	01.01.20	13.12.22	afgetreden
K.Y. van Gilst	lid	03.10.18	03-10.22	03.10.26	
K.Y. van Gilst		periode	15.02.22-02.06.22		afgetreden
J.H.A. van der Grinten	lid	27.06.17	27.06.21	27.06.25	
U. Kock	audit com.	16.04.20	16.04.24	16.04.28	
M.H. Barones van Wassenaer	lid	11.12.18	11.12.22	11.12.26	
M.R.A. Sookha	audit com.	18.06.19	18.06.23	18.06.27	

De Raad van Toezichtleden treden in beginsel aan voor een termijn van vier jaar en zijn eenmaal herbenoembaar voor een tweede termijn van 4 jaar.

De voorzitter en leden van de Raad van Toezicht zijn onbezoldigd.

Overige gegevens

41

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Museum Het Rembrandthuis

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Museum Het Rembrandthuis te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Museum Het Rembrandthuis per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Richtlijn 640 “Organisaties-Zonder-Winststreven” van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Museum Het Rembrandthuis zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies

Controleaanpak frauderisico's

Bij het plannen en uitvoeren van onze controle houden wij rekening met de mogelijke risico's op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude. Vanuit onze risicoanalyse en de daarbij horende werkzaamheden hebben wij een drietal frauderisico's geïdentificeerd: het frauderisico rondom; managementbeïnvloeding/het doorbreken van interne beheersings-maatregelen door het management, autorisatie van betalingen en tijdige en volledige opbrengstverantwoording.

Wij hebben gesprekken gevoerd met meerdere functionarissen in de organisatie en specifiek aandacht besteed aan de opzet en het bestaan van het verkoopproces, het vier-ogenprincipe, functiescheiding en interne beheersingsmaatregelen rondom het autoriseren van inkoopnota's en het betalingsproces. Daarnaast heeft het controleteam met name aandacht besteed aan de opzet en het bestaan van de interne beheersing in de processen die leiden tot (het evalueren van) een journaalpost en er is aandacht besteed aan de IT-omgeving, het financiële pakket en daarbij horende toegangsbeveiliging waar het risico bestaat dat de functiescheiding wordt doorbroken.

Wij hebben de volgende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd:

- uitvoeren van data-analyse om ongeautoriseerde betalingen te identificeren;
- uitvoeren van data-analyse op memoriaalboekingen;
- controleren van de aanvaardbaarheid van de schattingselementen;
- uitvoeren van kritische deelwaarnemingen gericht op het vaststellen van tijdige (afgrenzing) en volledige verantwoording van opbrengsten.

Tot slot hebben wij kennis genomen van de schattingselementen in de financiële verantwoording. Wij achten deze schattingselementen niet dermate complex dat aanvullende risico's hiervoor zijn geïdentificeerd.

De beschreven controlewerkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoeden van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het management, de tijdigheid en volledigheid van de opbrengstverantwoording en het risico op ongeautoriseerde betalingen.

Het controleteam van Londen & Van Holland is gedurende de controlewerkzaamheden alert geweest op andere eventuele indicaties van mogelijke fraudesignalen. Wij hebben met het bestuur van de organisatie gesproken over mogelijke gevallen van fraude en daarbij is bevestigd door het bestuur dat deze gevallen niet bekend zijn, alsmede heeft het bestuur een schriftelijke bevestiging ondertekent waarin zij dit aan het controleteam bevestigen.

Controleaanpak continuïteit

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Als onderdeel van onze controle hebben wij deze veronderstelling met het bestuur geëvalueerd aan de hand van de tot het moment van het verstrekken van deze controleverklaring beschikbare informatie, waaronder tussentijdse cijfers en prognoses.

Naast deze kwantitatieve aspecten hebben wij ook kwalitatieve aspecten in onze evaluatie van de continuïteitsveronderstelling betrokken. Zo hebben wij bijvoorbeeld de aanwezigheid van (arbeids)conflicten/ claims in ogenschouw genomen.

Wij hebben, op basis van de verkregen controle-informatie, overwogen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten.

Op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole en de financiële positie van de stichting zoals deze blijkt uit de jaarrekening, vinden wij het hanteren van de continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring.

Toekomstige gebeurtenissen en omstandigheden kunnen echter van invloed zijn op de continuïteitsveronderstelling.

Het bestuur heeft een beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de stichting om haar continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor tenminste 12 maanden na het opstellen van de jaarrekening. Het bestuur is hierbij uitgegaan van de continuering van de bestaande opbrengstenstromen.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn 640 “Organisaties-Zonder-Winststreven” van de Raad voor de Jaarverslaggeving vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn 640 “Organisaties-Zonder-Winststreven” van de Raad voor de Jaarverslaggeving en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn 640 “Organisaties-Zonder-Winststreven” van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn 640 “Organisaties-Zonder-Winststreven” van de Raad voor de Jaarverslaggeving. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle
- informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als

doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam,

Hoogachtend,

Londen & Van Holland
Registeraccountants en Belastingadviseurs

was getekend

drs. K.J. Schouten RA